

# B

ΜΕΡΟΣ

## Οι νέες τεχνολογίες και τα κοινωνικά δίκτυα

Περιεχόμενα Β' Μέρους

4

Τι είναι  
τα κοινωνικά  
δίκτυα  
σελ. 56

5

Η εμφάνιση  
των κοινωνικών  
δικτύων  
και εκπαιδευτική  
αξιοποίηση  
σελ. 59

## 4 Τι είναι τα κοινωνικά δίκτυα

Σύμφωνα με τον Dewey (1916: 167), η ενεργητική συμμετοχή των μαθητευόμενων είναι μια αποτελεσματική μέθοδος για την κατάκτηση των νέων γνώσεων. Τα Web 2.0 εργαλεία προσφέρουν ένα πρόσφορο έδαφος για την ενεργή εμπλοκή των χρηστών. Συγκρίνοντας μερικά από αυτά τα εργαλεία, μπορούμε να ισχυριστούμε ότι τα κοινωνικά δίκτυα προσφέρουν περισσότερες δυνατότητες αλληλεπίδρασης στους χρήστες (βλ. Πίνακα 7).

**Πίνακας 7** Σύγκριση Web 2.0 εργαλείων

Web 2.0 Εργαλεία			
Δυνατότητες	Εργαλεία κοινωνικής δικτύωσης	Blogs	Wikis
Forum	✓	✓	✓
Chat	✓		
Tagging	✓	✓	✓
Groups	✓		
Friends	✓		
Profile pages	✓	✓	✓
File Sharing	✓	✓	✓
Real time activities	✓		
Post/Publish	✓	✓	✓
Build Virtual Communities of Practice	✓	✓	

Τα κοινωνικά δίκτυα προσφέρουν ένα πλαίσιο στο οποίο οι χρήστες δραστηριοποιούνται ενεργά. Μελετώντας τις δυνατότητες που προσφέρουν, μπορούμε να ισχυριστούμε ότι συγκεντρώνουν τα περισσότερα χαρακτηριστικά σε σύγκριση με τα υπόλοιπα Web 2.0 εργαλεία.

Τα κοινωνικά δίκτυα είναι ένα συνεχώς αναπτυσσόμενο τεχνο-

λογικό μέσο, το οποίο προσφέρει μια ποικιλία από εφαρμογές (Kallergis κ.ά., 2010). Υπάρχουν διάφοροι ορισμοί ως προς το τι εννοούμε με τον όρο κοινωνικά δίκτυα, οι οποίοι απεικονίζουν τη συγκεκριμένη έννοια από παρόμοιες πλευρές.

Οι Watson κ.ά. (2006) διατυπώνουν ότι τα κοινωνικά δίκτυα είναι ένα σχετικά καινούργιο φαινόμενο που επιτρέπει την ηλεκτρονική κοινωνικοποίηση των ανθρώπων μέσα από ένα διαδικτυακό μέσο. Ο ορισμός αυτός τονίζει τον διαδικτυακό χαρακτήρα των συγκεκριμένων εργαλείων μέσα από τον οποίο επέρχεται και μια αλλαγή στον τρόπο με τον οποίο αλληλεπιδρούν και αποκτούν κοινωνική συμπεριφορά με τους συνανθρώπους τους. Τονίζουν ακόμα ότι η βασική προϋπόθεση των εργαλείων κοινωνικής δικτύωσης είναι η δημιουργία προφίλ των χρηστών μέσω του οποίου μπορούν να συνδεθούν με άλλους χρήστες του συστήματος και να επικοινωνήσουν με σύγχρονο ή ασύγχρονο τρόπο.

Τον παραπάνω ορισμό έρχονται να εμπλουτίσουν και άλλοι ερευνητές, προσθέτοντας παρόμοια επιχειρήματα σε θεωρητικό πλαίσιο. Σύμφωνα με την Παπαηλιού (2007: 4), «ένα κοινωνικό δίκτυο είναι μια κοινωνική δομή αποτελούμενη από κόμβους (συνήθως άτομα ή επιχειρήσεις), οι οποίοι συνδέονται μεταξύ τους με έναν ή περισσότερους τύπους αλληλεξάρτησης». Ως πλατφόρμα κοινωνικής δικτύωσης μπορεί να οριστεί ένα διαδικτυακό σύστημα που επιτρέπει στους χρήστες να κατασκευάζουν ένα δημόσιο ή ημι-δημόσιο προφίλ σε ένα περιορισμένο σύστημα, να δημοσιοποιούν μια λίστα με άλλους χρήστες με τους οποίους έχουν επαφή και να μοιράζονται λίστες με επαφές που δημιουργούνται από άλλους χρήστες μέσα στο σύστημα (Boyd και Ellison, 2007).

Έναν χρόνο αργότερα ο Bowers-Campbell (2008) συμφωνεί με τους παραπάνω ορισμούς προσθέτοντας ότι τα εργαλεία κοινωνικής δικτύωσης είναι πραγματικές διαδικτυακές τοποθεσίες, στις οποίες οι χρήστες δημιουργούν το προφίλ τους και συνδέονται με άλλους χρήστες. Ο McVey (2009) προσθέτει το γεγονός

ότι τα κοινωνικά δίκτυα είναι ένα φαινόμενο το οποίο ενώνει τους ανθρώπους ανεξαρτήτου ηλικίας και γεωγραφικής απόστασης σε όλο τον κόσμο.

Όπως φαίνεται από την παραπάνω συζήτηση για τη διασαφήνιση και τον προσδιορισμό των εργαλείων κοινωνικής δικτύωσης, τα κεντρικά σημεία και έννοιες είναι ότι τα συγκεκριμένα εργαλεία προσφέρουν την ηλεκτρονική και διαδικτυακή κοινωνικοποίηση και αλληλεπίδραση των ανθρώπων μέσα από τη δημιουργία του προσωπικού τους προφίλ.

Μερικά από τα πιο διαδεδομένα κοινωνικά δίκτυα είναι τα Facebook, MySpace, Twitter, LinkedIn, Elgg και Ning, που το καθένα απευθύνεται σε διαφορετικό κοινό με διαφορετικούς σκοπούς. Για παράδειγμα, το Facebook και το MySpace απευθύνονται κυρίως σε χρήστες που στοχεύουν στην ανάπτυξη του προσωπικού τους δικτύου, στη δημοσιοποίηση των προσωπικών τους δραστηριοτήτων και στη συμμετοχή τους σε διαδικτυακά παιχνίδια. Το Twitter δίνει τη δυνατότητα στους χρήστες να γράφουν σύντομα μηνύματα και να διαβάζουν τα μηνύματα άλλων χρηστών της υπηρεσίας (τα λεγόμενα tweets). Το LinkedIn απευθύνεται κυρίως σε επαγγελματίες που δημοσιοποιούν το βιογραφικό τους και στοχεύουν στην ανάπτυξη του επαγγελματικού τους δικτύου και, τέλος, το Elgg και το Ning έχουν έναν επικεντρωμένο εκπαιδευτικό σκοπό.

Τα βήματα που χρειάζεται να ακολουθήσουν οι χρήστες για τη συμμετοχή τους σε ένα εργαλείο κοινωνικής δικτύωσης της επιλογής τους είναι απλά και κοινά για όλα. Πιο συγκεκριμένα, οι χρήστες που ενδιαφέρονται να συμμετέχουν σε κάποιο από τα κοινωνικά δίκτυα χρειάζεται να δημιουργήσουν λογαριασμό δίνοντας μερικά στοιχεία, όπως όνομα, επίθετο, email κ.λπ., και στη συνέχεια να δημιουργήσουν το προσωπικό τους προφίλ. Το προφίλ τους θα πρέπει να περιέχει μια κεντρική φωτογραφία τους και μερικά προσωπικά τους χαρακτηριστικά. Στη συνέχεια, μέσω αυτής της διαδι-

κασίας, οι χρήστες μπορούν να κάνουν φίλους, να γνωρίζουν καινούργια άτομα, να σχολιάζουν, να συμμετέχουν σε διάφορες δραστηριότητες και να δημοσιεύουν προσωπικά τους στοιχεία.

## **5 Η εμφάνιση των κοινωνικών δικτύων και εκπαιδευτική αξιοποίηση**

Σύμφωνα με γνωστές πληροφορίες (βλ. Watson κ.ά., 2006), η πρώτη εμφάνιση των κοινωνικών δικτύων έγινε πριν από περίπου έντεκα χρόνια ως μια προσπάθεια ενός φοιτητή για την επέκταση των τεχνολογιών του Παγκόσμιου Ιστού. Πιο συγκεκριμένα, ένα από τα πρώτα εργαλεία κοινωνικής δικτύωσης ήταν το Facebook, το οποίο επινοήθηκε και εφαρμόστηκε από τον Mark Zuckerberg, έναν 21 ετών φοιτητή του Πανεπιστημίου του Harvard, στις 4 Φεβρουαρίου 2004 ως μια ηλεκτρονική αποθήκη φωτογραφιών για κοινωνικούς σκοπούς.

Η ιδέα αυτή βρήκε μεγάλη απήχηση στο φοιτητικό κοινό και πήρε μεγάλη έκταση ως προς την αξιοποίησή της από τους φοιτητές. Με την πάροδο του χρόνου η ιδέα αυτή επεκτάθηκε και πήρε μια διαφορετική μορφή με το να προσφέρει περισσότερες δυνατότητες στους χρήστες. Το συγκεκριμένο εργαλείο κοινωνικής δικτύωσης έχει τη μεγαλύτερη απήχηση στο διαδικτυακό κοινό και αποτελεί το εργαλείο με το μεγαλύτερο ποσοστό εμπλοκής από τους χρήστες. Σύμφωνα με μια πρόσφατη έρευνα της εταιρείας InNews (βλ. Βήμα, 2011), οι έλληνες ενεργοί χρήστες του Facebook το 2ο και το 3ο τρίμηνο του 2011 ανέρχονταν στο 1,5 εκατομμύριο. Η έρευνα αυτή τονίζει ότι οι έλληνες χρήστες του συγκεκριμένου κοινωνικού δικτύου ασχολούνται αδιάλειπτα με το εργαλείο και, πιο συγκεκριμένα, αναρτούν περίπου 240.000 αναφορές ημερησίως.

Τη μεγάλη επιρροή του Facebook στην καθημερινή ζωή των ανθρώπων ακολούθησε η δημιουργία αρκετών εργαλείων κοινωνικής δικτύωσης τα οποία προσφέρουν παρόμοιες δυνατότητες

στους χρήστες. Το γεγονός αυτό προκάλεσε το ενδιαφέρον της εκπαιδευτικής ερευνητικής κοινότητας ως προς την αξιοποίησή τους στην καθημερινή εκπαιδευτική διαδικασία.

Αρκετές έρευνες έχουν γίνει κατά τη διάρκεια των τελευταίων χρόνων με κατεύθυνση τη διερεύνηση των αποτελεσμάτων της χρήσης των κοινωνικών δικτύων στη διδασκαλία και στη μάθηση σε διάφορες βαθμίδες της εκπαίδευσης. Οι έρευνες αυτές τεκμηριώνουν τις θετικές επιπτώσεις που μπορεί να έχει η αξιοποίηση των κοινωνικών δικτύων στις ακαδημαϊκές δεξιότητες των εκπαιδευομένων και τονίζουν τη δημιουργική διαδικασία την οποία προσφέρουν τα συγκεκριμένα εργαλεία. Οι συγκεκριμένες ερευνητικές προσπάθειες επεκτείνουν την αξιοποίηση των εργαλείων κοινωνικής δικτύωσης και σε χώρους εκτός της εκπαιδευτικής διαδικασίας, όπως το επιχειρησιακό και εργασιακό πλαίσιο.

Η Παπαηλιού (2007) προτείνει την αξιοποίηση των κοινωνικών δικτύων για τη διαχείριση και μετάδοση γνώσης στο επιστημονικό αλλά και επιχειρησιακό επίπεδο. Συνεπώς, γεννιέται το ερώτημα του πώς θα μπορούσαμε ως εκπαιδευτικοί να αξιοποιήσουμε την τεχνολογία των κοινωνικών δικτύων στην εκπαιδευτική διαδικασία. Όπως πολύ εύστοχα τονίζουν οι Mishra και Koehler (2009) και η Greenhow (2009), παρόλο που οι συγκεκριμένες τεχνολογίες είναι πρωτοποριακές και δημοφιλείς, δεν είναι απαραίτητο ότι μπορούν να χαρακτηριστούν και ως εκπαιδευτικές τεχνολογίες. Ισχυρίζονται ότι η απάντηση σε αυτό το ερώτημα έρχεται μέσω του επαναπροσδιορισμού του σκοπού της τεχνολογίας και της αξιοποίησής της με συγκεκριμένες εκπαιδευτικές τεχνικές. Η εκπαιδευτική αξιοποίηση και τα εκπαιδευτικά οφέλη των κοινωνικών δικτύων τεκμηριώνονται επιπλέον από αρκετούς ερευνητές οι οποίοι έχουν διαμορφώσει και εφαρμόσει διάφορες ερευνητικές μεθοδολογίες ως προς τη συγκεκριμένη κατεύθυνση.

Οι Βαγγελάτος κ.ά. (2010) προτείνουν ότι τα ψηφιακά κοινωνικά δίκτυα δίνουν τη δυνατότητα στους εκπαιδευτικούς να επι-

κοινωνούν και να συνεργάζονται ανεξάρτητα από τη γεωγραφική απόσταση στην οποία βρίσκονται. Στην έρευνά τους τονίζουν ότι υπάρχει η ανάγκη για περαιτέρω διερεύνηση της αξιοποίησης των κοινωνικών δικτύων στην εκπαιδευτική διαδικασία, λαμβάνοντας υπόψη θέματα που αφορούν την ασφάλεια του χρήστη. Η χρήση των κοινωνικών δικτύων περιλαμβάνει και αρκετές ιδιαίτερες πλευρές που χρειάζονται προσοχή διότι μπορεί να έχουν αρνητικά αποτελέσματα. Παρά τα πλεονεκτήματα που προσφέρει η χρήση των κοινωνικών δικτύων, υπάρχει η πιθανότητα να παρουσιαστεί μελαγχολία, κατάθλιψη ή αντικοινωνική συμπεριφορά στους εφήβους (Barnett, 2009). Σημαντικό είναι επίσης και το γεγονός ότι η χρήση των κοινωνικών δικτύων έχει τη δύναμη να διαμορφώσει την προσωπική ταυτότητα των χρηστών. Ο Barnett (2009) τονίζει ότι τα κοινωνικά δίκτυα επηρεάζουν σημαντικά τον τρόπο με τον οποίο παρουσιάζουν οι χρήστες τον εαυτό τους, με αποτέλεσμα να μην παρουσιάζουν τον πραγματικό τους εαυτό από την αρχή. Είναι αρκετά σημαντικό οι χρήστες των κοινωνικών δικτύων να λαμβάνουν σοβαρά υπόψη τους τις συνέπειες που θα μπορούσαν να έχουν οι πράξεις τους σε ένα διαδικτυακό περιβάλλον. Οι εκπαιδευτικοί και ιδιαίτερα οι εν δυνάμει εκπαιδευτικοί θα πρέπει να αντιλαμβάνονται τη σοβαρότητα της εμφάνισης και της δημοσιοποίησης της προσωπικής τους ζωής και των προσωπικών τους επιλογών, διότι ελλοχεύει ο κίνδυνος να κριθούν ακατάλληλοι για το επάγγελμά τους (Foulger κ.ά., 2009).

Σε αυτά τα επιχειρήματα έρχεται αντίθετη η έρευνα των Watson κ.ά. (2006), η οποία αποδοκιμάζει τις πληροφορίες για αρνητική χρήση ενός συγκεκριμένου εργαλείου κοινωνικής δικτύωσης, του Facebook, που προβάλλεται συνεχώς από τα διάφορα μέσα. Πιο συγκεκριμένα, τονίζει ότι είναι αβάσιμες οι πληροφορίες που προβάλλουν τους χρήστες του συγκεκριμένου κοινωνικού δικτύου να δημοσιεύουν φωτογραφίες οι οποίες υποδηλώνουν βίαιη συμπεριφορά ή επιβλαβείς συνήθειες, όπως κατανάλωση αλκοόλ, παρά-

νομα ναρκωτικά και ερωτικές συνευρέσεις. Αξίζει να σημειωθεί ότι με το να επικεντρώνουμε την προσοχή μας μόνο στις αρνητικές πλευρές των κοινωνικών δικτύων ελλοχεύει ο κίνδυνος να χαθούν σημαντικές ευκαιρίες για τη δημιουργία αξιόλογων εκπαιδευτικών εμπειριών (McVey, 2009). Στη δημιουργία εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων με τη χρήση των κοινωνικών δικτύων χρειάζεται πάντα να λαμβάνονται υπόψη τα ηθικά ζητήματα της προσωπικής ζωής και της ασφάλειας των εκπαιδευομένων.

Η επιρροή των κοινωνικών δικτύων στην εκπαίδευση μελετήθηκε περαιτέρω από τους Sturgeon και Walker (2009), οι οποίοι ερεύνησαν τον τρόπο με τον οποίο η χρήση των κοινωνικών δικτύων μπορεί να επηρεάσει έμμεσα ή άμεσα την εκπαιδευτική διαδικασία. Διατύπωσαν την υπόθεση ότι οι προπτυχιακοί φοιτητές χρησιμοποιούν περισσότερο το εργαλείο κοινωνικής δικτύωσης για την επικοινωνία τους παρά την άμεση επαφή με το εκπαιδευτικό ανθρώπινο δυναμικό του πανεπιστημίου και ότι αισθάνονται πιο άνετα όταν επικοινωνούν με τους καθηγητές τους μέσω του συγκεκριμένου εργαλείου. Η ανάλυση των δεδομένων τους τεκμηριώνει ότι τα κοινωνικά δίκτυα κάνουν την εκπαιδευτική διαδικασία πιο ενδιαφέρουσα και προσφέρουν ένα περιβάλλον ανοιχτού διαλόγου μεταξύ των φοιτητών και των καθηγητών, στο οποίο οι φοιτητές νιώθουν πιο άνετα και εμπλέκονται περισσότερο. Οι Sturgeon και Walker (2009) καταλήγουν ότι τα κοινωνικά δίκτυα έχουν μια έμμεση ευεργετική επίδραση στη διαδικασία μάθησης και στα ακαδημαϊκά αποτελέσματα των φοιτητών, δημιουργώντας ένα καλύτερο μαθησιακό περιβάλλον.

Τα κοινωνικά δίκτυα έχουν τη δυνατότητα να παρακινήσουν τους μαθητές ως προς τη μαθησιακή διαδικασία, καθώς δημιουργούν ένα ελκυστικό περιβάλλον μάθησης. Η παρακίνηση των μαθητών μπορεί να ενεργήσει θετικά και να συμβάλει ευεργετικά στην αυτο-αποτελεσματικότητα και στην αυτο-ρυθμιζόμενη μάθησή τους. Ο Bowers-Campbell (2008) τονίζει ότι τα εργαλεία κοι-



ωνικής δικτύωσης μπορούν να αξιοποιηθούν στην εκπαιδευτική διαδικασία και να αυξήσουν τα χαμηλά επίπεδα αυτο-αποτελεσματικότητας και αυτο-ρυθμιζόμενης μάθησης των μαθητών. Επικεντρώνει την έρευνά του στη χρήση του Facebook και τεκμηριώνει τα επιχειρήματά του με το γεγονός ότι το συγκεκριμένο εργαλείο κοινωνικής δικτύωσης καθιστά τους μαθητές υπεύθυνους για τη χρήση των τεχνολογιών του. Ο ερευνητής δηλώνει ότι οι εκπαιδευτές μπορούν να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες των κοινωνικών δικτύων, όπως να σχολιάζουν, να επιβραβεύουν και να υποστηρίζουν, προκειμένου να δημιουργήσουν ένα κλίμα ασφάλειας και αποδοχής στις δεξιότητες ανάγνωσης των μαθητών. Με αυτή τη διδακτική τεχνική και σε συνδυασμό με τις τεχνολογίες των κοινωνικών δικτύων οι εκπαιδευτές έχουν τη δυνατότητα να βοηθήσουν τους εκπαιδευόμενους να χτίσουν σταδιακά και να αυξήσουν τα επίπεδα αυτο-αποτελεσματικότητάς τους στις δεξιότητες ανάγνωσης. Σύμφωνα με τον Bowers-Campbell (2008), η αυτο-ρυθμιζόμενη μάθηση μπορεί να καλλιεργηθεί με τη συμμετοχή των μαθητών στις ομάδες που προσφέρουν τα κοινωνικά δίκτυα, καθώς με αυτό τον τρόπο οι μαθητές αναλαμβάνουν την ευθύνη των προσωπικών τους μαθησιακών στόχων.

Τα νέα Web 2.0 εργαλεία και ιδιαίτερα τα κοινωνικά δίκτυα μπορούν να προσφέρουν απεριόριστες δυνατότητες για τον διαμοιρασμό της επαγγελματικής γνώσης στον χώρο εργασίας. Ο Loy (2010) υποστηρίζει ότι είναι χρέος μας να εκμεταλλευτούμε τις δυνατότητες που προσφέρουν οι νέες τεχνολογίες για την ανάπτυξη των επαγγελματικών μας προοπτικών. Λίγο αργότερα η Na-songkhla (2011) έρχεται να τεκμηριώσει αυτό το γεγονός σε ένα εργασιακό περιβάλλον. Στην έρευνά της αξιοποιεί το Ning, ένα εργαλείο κοινωνικής δικτύωσης, και στηρίζει την ερευνητική της υπόθεση στο γεγονός ότι η παρακίνηση των εκπαιδευομένων είναι το κλειδί της ακαδημαϊκής επιτυχίας. Με βάση τη θεωρία του συμπεριφορισμού (Behaviourism) και τη θεωρία του κοινωνικού

οικοδομισμού (Social Constructivism), χρησιμοποίησε τα κοινωνικά δίκτυα ως ένα μέσο στο οποίο οι εκπαιδευόμενοι και οι εκπαιδευτές τους μπορούσαν να δραστηριοποιούνται σε σχέση με την ύλη του εκπαιδευτικού προγράμματος. Τα αποτελέσματα της έρευνας δείχνουν ότι τα κοινωνικά δίκτυα κάνουν τη μάθηση πιο ελκυστική και συμβάλλουν στην αύξηση των ακαδημαϊκών αποτελεσμάτων των εκπαιδευομένων.

Σημαντικά χαρακτηριστικά που συμβάλλουν στην ελκυστικότητα των κοινωνικών δικτύων στη μαθησιακή διαδικασία είναι ότι προσφέρουν ένα απλό περιβάλλον το οποίο είναι ευέλικτο στην τροποποίησή του. Τα κοινωνικά δίκτυα, εκτός από την εκπαίδευση ενηλίκων, έχουν χρησιμοποιηθεί με επιτυχία και στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Η Walker (2010) ερεύνησε την αποδοτικότητα των κοινωνικών δικτύων και πιο συγκεκριμένα του Goodreads στις δεξιότητες γραμματισμού και κατανόησης της γλώσσας με μαθητές ηλικίας 11-12 χρόνων. Μέσω των δυνατοτήτων που προσφέρουν τα κοινωνικά δίκτυα οι μαθητές μπορούσαν να κάνουν σχόλια για τα αναγνώσματά τους ή να προτείνουν το βιβλίο που διάβασαν στους φίλους τους. Στο τέλος της ερευνητικής διαδικασίας οι μαθητές χαρακτήρισαν την καινούργια διαδικασία διδασκαλίας και μάθησης ως διασκεδαστική και πιο ευχάριστη. Η ερευνήτρια καταλήγει ότι τα κοινωνικά δίκτυα μπορούν μέσω της συγκεκριμένης διδακτικής τεχνικής να προσφέρουν δυνατότητες βελτίωσης των αναγνωστικών δεξιοτήτων και συνθηθειών των μαθητών.

Ο Reid (2011) διεξήγαγε μια παρόμοια έρευνα με προπτυχιακούς φοιτητές σε παιδαγωγικά τμήματα. Ερεύνησε τη χρήση των κοινωνικών δικτύων ως ένα εναλλακτικό παιδαγωγικό περιβάλλον στο οποίο οι φοιτητές θα μπορούσαν να εξασκούν πρακτικές κριτικής γραφής, τις οποίες θα μπορούσαν να τις αξιοποιήσουν μετέπειτα με επιτυχία στο επάγγελμά τους. Η έρευνά του τεκμηριώνει για άλλη μια φορά το γεγονός ότι τα κοινωνικά δίκτυα έχουν τη δυνατότητα να αξιοποιηθούν με τρόπο αποτελεσματικό και εποικο-

δομητικό στην εκπαιδευτική διαδικασία. Ο Reid (2011) τονίζει ακόμα ότι είναι πολύ σημαντικό οι εν δυνάμει εκπαιδευτικοί να γνωρίζουν τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να αξιοποιήσουν τις νέες τεχνολογίες στην εφαρμογή του επαγγέλματός τους.

Όπως διαπιστώνεται από την υπάρχουσα εμπειρική έρευνα και βιβλιογραφία, η χρήση των κοινωνικών δικτύων προσφέρει αρκετές εποικοδομητικές ευκαιρίες που μπορούν να αξιοποιηθούν με μεγάλη επιτυχία στην εκπαιδευτική διαδικασία στον χώρο των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων αλλά και στον εργασιακό χώρο. Τα κοινωνικά δίκτυα αποτελούν ένα περιβάλλον ανοιχτού διαλόγου το οποίο παρακινεί τους μαθητές ως προς τη μαθησιακή διαδικασία, οι μαθητές νιώθουν πιο άνετα και μπορούν να δραστηριοποιούνται σε σχέση με την ύλη του εκπαιδευτικού προγράμματος. Συνεπώς, είναι ένα περιβάλλον που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την καλλιέργεια της δημιουργικότητας, καθώς οι χρήστες μπορούν να επικοινωνούν σε ένα κλίμα ασφάλειας και αποδοχής. Όπως φαίνεται από την υπάρχουσα έρευνα και βιβλιογραφία, ενώ τα κοινωνικά δίκτυα μπορούν να αξιοποιηθούν ως ένα περιβάλλον για την καλλιέργεια της δημιουργικότητας, δεν έχουν αξιοποιηθεί έως τώρα με αυτό τον τρόπο.

Στην εφαρμογή, όμως, μιας τέτοιας εκπαιδευτικής προσπάθειας μεγάλη σημασία έχει το θεωρητικό πλαίσιο που θα χρησιμοποιηθεί στην εφαρμογή των τεχνολογικών μέσων, καθώς είναι το κλειδί για την αποδοτικότητά τους και την επιτυχημένη τους πορεία.